

Metsähallitus, Luontopalvelut

Elinvoimaa ihmisille ja luonnolle

METSÄHALLITUS

HANNU HUTTU

Kirkkaiden vesien ja kauniiden harjujen Hossa on satavuotiaan Suomen 40. kansallispuisto. Kalliomaalaukset kertovat kulkijoista jo tuhansien vuosien takaa. Nyt Hossa kutsuu retkeilijöitä uusilla palveluillaan. www.luontoon.fi/hossa

Vaikuttavuutta Luontopalveluista

Uusi Metsähallituslaki astui voimaan huhtikuussa 2016 pitkän valmistelun jälkeen. Niin sanotussa uudessa Metsähallituksessa on neljä tulosityksikköä: liiketoimintojen puolella Metsähallitus Metsätalous Oy ja Kiinteistökehitys, julkisten hallintotehtävien puolella Luontopalvelut ja Eräpalvelut.

Tavoitteena on, että nämä neljä tulosityksikköä toimivat kiinteässä yhteistyössä muodostaen yhden yhtenäisen Metsähallituksen. Näin

valtion maa- ja vesiomaisuuden hoidossa pystytään sovittamaan yhteen eri tavoitteet. Luontopalvelut-tulosityksiköllä on myös omat tehtävänsä, joilla on yhä laajempaa yhteiskunnallista merkitystä.

Luontopalvelut-tulosityksikkö on jatkosakin kansallispuistojen ja merkittävien historiakohteiden hoitaja, retkeilypalvelujen tuottaja sekä luonnonsuojelutyön tekijä. Vaikutamme kuitenkin yhä enemmän myös matkailuteollisuuden kehittämiseen ja

*Luonnon
päivät 2017*

Luonnon päivät on satavuotiaan Suomen laajimpia juhlatapahtumia. Luonto sai myös oman liputuspäivän. Metsähallitus koordinoi Luonnon päivät 2017 -hanketta. Toteuttajina on yli 60 organisaatiota. www.luonnonpaivat.fi

siihen, että luontoliikunta olisi yhä merkittävämpi osa kansanterveyden edistämistä.

Tuomme suoraa elinvoimaa maakuntiin, sillä työmme poikii sinne euroja ja työpaikkoja. Kansallispuistojen kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset nousivat 26 % vuosien 2015 ja 2016 välillä ollen 179 miljoonaa euroa vuonna 2016. Monet EU-rahoitteiset luonnonsuojeluhankkeemme työllistävät maakunnissa mm. urakoitsijoita.

Luontopalvelut pyrkii yhä parempaan kustannustehokkuuteen. Esimerkiksi kehittämme palvelujamme kysyntälähtöisesti ja lisäämme ostopalvelujen käyttöä. Monen luontokeskuksen isäntänä onkin jo paikallinen yrittäjä.

Meillä on merkittävä tehtävä suomalaisen luonnon hoitajana. Yhdessä Metsähallituksen muiden tulosityksiköiden kanssa haluamme pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen valtioneilla.

Työllämme on suuri merkitys suomalaisten elämänlaatuun. Hyvinvoiva luonto ja luonnossa liikkuminen ovat meille tärkeitä asioita. Sen huomaa paitsi kansallispuistojen käyntimäärien jatkuvasta kasvusta, myös siitä innosta, millä koko Suomi on lähtenyt mukaan Suomi100-juhlavuoden hankkeeseen Luonnon päivät. Luonto todellakin yhdistää suomalaiset.

**Timo Tanninen, luontopalvelujohtaja
Metsähallitus**

Hyvinvoiva luonto, hyvinvoiva ihminen

Monimuotoisessa luonnossa kukoistavat lajit ja elinympäristöt. Rikas luonto on sosiaalisen, fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin lähde. Luonto ja siihen liittyvät palvelut ovat myös Suomen suuri matkailuvaltti.

Kansallispuistojen suosio jatkaa kasvuaan. Vuonna 2016 kansallispuistoissa vierailtiin yhteensä yli 2,8 miljoonaa kertaa. Kävijät ostavat

paikallisia palveluja ja tuovat taloudellista toimeliaisuutta.

Laskimme 23 luonto- ja historiakohteelta ns. hyvinvointi-indeksin vuosilta 2013–2016. Kävijät arvioivat käynnillä kokemansa terveys- ja hyvinvointivaikutukset: keskiarvo oli 4,25 asteikolla 1–5. Kävijöistä 82 % kokee vierailulla olleen niitä melko tai erittäin paljon. Kävijät arvioivat käynnit noin 100 euron arvoisiksi.

Turvalliset retkipalvelut innostavat lapsiperheitä kansallispuistojen hienoihin maisemiin.

SEIJA OIKKONEN / METSÄHALLITUS

TERVEYTTÄ JA ILOA LUONNOSTA – NYT JA VUONNA 2025

Luontoon.fi-verkkopalvelustamme

löytyvät retkineuvot niin vauva-perheelle kuin viikon vaellukselle ja tiedot esim. liikuntaesteisten palveluista. Sivustolla esitellään myös hyvinvointiyhteistyön tuloksia ja selvityksiä.

- www.luontoon.fi
- www.luontoon.fi/retkeilynabc/terveyttajahyvinvointialuonnosta

Hyvinvoiva luonto, hyvinvoiva ihminen – Terveys ja hyvinvointi 2025 -ohjelma

Toimintaohjelmamme vuoteen 2025 tähtää vakiinnuttamaan hyvinvointiyhteistyön ja varmistamaan kaikille pääsyn niin lähiluontoon kuin pitemmille luontoretkeille.

- julkaisut.metsa.fi

Yhteistyöllä hyvinvointia luonnosta

Metsähallituksen Luontopalvelut hoitaa ja suojelee kansallispuistoja sekä muita upeita luonto- ja historiakohteita kautta maan. Tarjoamme verovaroin hyvät peruspalvelut ulkoiluun. Innostamme ihmisiä luontoon ja luomme edellytyksiä matkailuun liittyvälle yritystoiminnalle. Kumppanirytyksemme sitoutuvat luonnon kestävän käytön periaatteisiin.

Teemme yhteistyötä hyvinvointialan tutkijoiden ja toimijoiden, kuntien ja maakuntien kanssa, jotta mahdollisimman moni pääsisi nauttimaan luonnosta. Tutkimusten ja hankkeiden myötä on jo käynyt ilmi, että luonto virkistää ja rauhoittaa, kuntouttaa ja kotouttaa.

MINNA KORAMO / METSÄHALLITUS

Kysyntälähtöisiä palveluja, tuloksellista suojelutyötä

Saimaannorppakanta on elpymässä.
TIMO SEPPÄLÄINEN / METSÄHALLITUS

Metsähallituksen Luontopalvelut vastaa koko Suomen luonnonsuojelualueverkoston hoidosta ja käytöstä valtion maa- ja vesialueilla. Yksityisillä suojelualueilla toimimme yhteistyössä niiden omistajien ja ELY-keskusten kanssa. Toinen päätehtävä on tarjota luonnossa liikkujille hyvät retkeilyrakenteet ja asiakaspalvelu.

Toimimme valtion budjettirahoituksella ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön ja eduskunnan ohjauksessa.

Täydennämme jatkuvasti tietoja uhanalaisten lajien ja luontotyyppien tilasta sekä kulttuuriperinnöstä. Keräämme myös

tietoa kohteiden käyntimääristä ja palautetta asiakkailta. Keskitämme hoitotoimet ja palvelut mahdollisimman kustannustehokkaasti, jotta arvokkaat luontoympäristöt ja historialkohteet säilyisivät ja ihmiset pääsisivät niihin tutustumaan.

Laajat palvelut asiakkaiden toiveiden mukaan

Luonto- ja historialkohteisiimme tehdään yhteensä yli 6 miljoonaa käyntiä vuodessa ja luontokeskuksiin n. miljoona. Kohteisiin johdattavat suositut verkkopalvelumme Luontoon.fi ja Retkikartta.fi. Ylläpidämme retkeilyrakenteita kuten luontopolkuja ja laitureita, taukopaikkoja sekä autiotupia, hiihtolatuja ja kelkkailu-uria yhdessä

Vasta avattu Vallisaari veti väkeä — yli 90 000 käyntiä kesällä 2016.

Tuhannet vapaaehtoiset tekevät vuosittain kanssamme arvokasta työtä luonnon hyväksi mm. osallistumalla raivaustalkoisiin tai keräämällä lajitietoa. ANSSI RIIHIAHO / METSÄHALLITUS

kumppaniemme ja yrittäjien kanssa. Palveluja kehitetään erityisesti siellä, missä luonnossa liikkujien määrät ovat suurimmat. Ostopalvelujen ja yhteistyöyritysten käyttöä on voimakkaasti lisätty palvelujen tuotannossa luontokeskusten hoidosta opastuksiin ja polttopuuhuollosta kunnossapitoon.

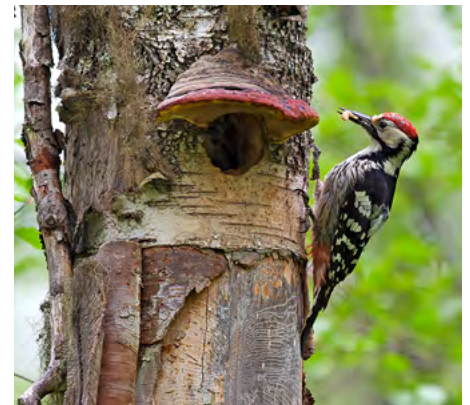
Hankerahoituksesta lisätehoa toimintaan

Hyödynnäme aktiivisesti hankerahoitusta, jonka merkitys toiminnalle on huomattava.

EU:n LIFE-rahoituksen avulla toteutamme laajoja luonnonsuojeluhankkeita kumppanien kanssa.

Freshabit-hankkeessa toimii Luontopalvelujen johdolla 30 kumppania sisävesien suojelun ja luontomatkailun edistämiseksi vuosina 2016–2022. EU-rahoituksen osuus on 12 milj. euroa.

Ainutlaatuisista saimaannorppaa autetaan Saimaannorppa-LIFE-hankkeessa mm. kasaamalla apukinoksia pesinnän turvaamiseksi vähälumisina talvina. Luonnonhoito-LIFE-hankkeen myötä on

Uhanalaiselle valkoselkätikalle on kunnostettu elinympäristöjä Luonnonhoito-LIFE-hankkeessa. ILKKA MARKKANEN

Syötteen Ahmatupa palvelee hiihtäjiä ja uudempien liikuntalajien kuten maastopyöräilyn harrastajia. HEIKKI KETOLA / VASTAVALO.FI

hoidettu mm. lehtoja ja niittyjä ja edistetty näiden monimuotoisuuden aarreaittojen säilymistä 64 Natura-alueella kautta maan. Paahe-LIFE-hankkeessa kunnostetaan auringonpaahdetta vaativan luonnon kuten harjujen ja hiekkadyynien luontoa.

Hyödynnäme eri rahoitusmuotoja myös historiakohteiden kehittämiseksi. Sekä Vallisaari Helsingin edustalla että Öro Saaristomerellä ovat puolustusvoimien käytöstä Metsähallitukselle siirtyneitä kohteita, jotka olemme lisärahoituksen avulla kunnostaneet luontoa ja historiaa vaaliviksi matkailukohteiksi. Kansainvälistä yhteistyötä teemme mm. Itämeren rannikon rauniolinnojen ja linnakkeiden matkailun kehittämishankkeissa.

Luontopalvelut ja Eräpalvelut

Metsähallitus on valtion maa- ja vesialueita hallinnoiva liikelaitos, jolla on sekä liiketoimintaa että julkisia hallintotehtäviä. Metsähallituksen Julkiset hallintotehtävät -yksikköön kuuluvat Luontopalvelut ja Eräpalvelut, joiden tulossopimus on yhteinen ja joiden toiminnasta raportoidaan kokonaisuutena.

Luontopalvelut

- hoitaa luonnonsuojelualueita sekä kulttuuriperintökohteita
- kerää tietoa suojelukohteista ja ylläpitää sitä paikkatietojärjestelmissä
- tarjoaa maksuttomat peruspalvelut retkeilijöille
- ylläpitää moottorikelkkailu-uria sekä myy kelkkailulupia
- osallistuu kansainväliseen luonnonsuojelutyöhön.

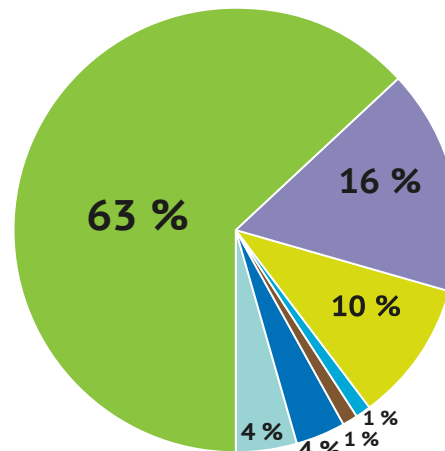
Eräpalvelut hoitaa valtion riistamaita ja kalavesiä, myy kalastus- ja metsästyslupia sekä vastaa erävalvonnasta.

Työtä kautta maan

Julkisia hallintotehtäviä hoidetaan joka maakunnassa, yhteensä n. 520 henkilötyövuoden verran. Luonto- ja Eräpalveluista hyötyvät myös paikalliset urakoitsijat sekä matkailu-, majoitus- ja ravitsemusyrietykset.

Julkisten hallintotehtävien rahoitus 2016

Toiminta rahoitetaan pääosin valtion budjettivaroin. Tulorahoitus muodostuu mm. metsästys- ja kalastuslupa- sekä vuokratuloista.

- Ympäristöministeriö 39,7 milj. €
- Tulorahoitus 10,2 milj. €
- Maa- ja metsätalousministeriö 6,4 milj. €
- Työ- ja elinkeinoministeriö 0,7 milj. €
- Oikeusministeriö 0,7 milj. €
- EU-hankerahoitus 2,3 milj. €
- Muu rahoitus 2,7 milj. €

Julkisten hallintotehtävien rahoitus 2016 yhteensä: 62,7 milj. €

Luontopalvelut 2016

Luontopalvelut saavutti tai ylitti eduskunnan asettamat tavoitteet ja kokonaistuottavuus nousi hieman. Esim.

- ennallistimme tai hoidimme luontotyyppejä 5 738 hehtaarin alalla (mistä perinneympäristöjä 4 300 ha, soita 1 000 ha)
- teimme lajiesiintymien tarkastuksia 8 536 kpl
- kunnostimme historiallisia kohteita ja kehitimme niiden matkailupalveluja
- kansallispuistojen käyntimäärä kasvoi edellisvuodesta 176 600
- Luontoon.fi-verkkopalvelumme käyttäjien määrä nousi lähes 2 miljoonaan (kasvua 23 %) ja Retkikartta.fi-käyntien lähes 3,7 miljoonaan (+15 %)
- hankkeita oli käynnissä noin 100.
- Yhteistyösopimuksia luontomatkailuyritysten kanssa voimassa 518 kpl.
- Tarjoamme hyödyllistä työtä avolaitosvangeille (n. 60 htv).
- Vapaaehtoiset työskentelivät kanssamme 24,5 henkilötyövuotta.

Julkisten hallintotehtävien toimintakertomus on julkaistu osana Metsähallituksen vuosikertomusta:
<https://vuosikertomus2016.metsa.fi>

Alueet

- 40 kansallispuistoa (uusimpana Hossa 17.6.2017), 19 luonnonpuistoa ja yli 600 muuta lakisääteistä suojelualuetta
- 12 Lapin erämaa-aluetta, 5 valtion retkeilyaluetta ja yli 3 000 muuta suojeluohjelma- ym. kohdetta
- n. 350 lailla suojeltua rakennusta tai rakennelmaa, n. 2000 muinaisjännöstä.
- Luontopalvelujen hallussa on yhteensä 3,6 milj. hehtaaria valtion maita ja 0,8 milj. ha vesiä.

Käyntimäärät 2016

- kansallispuistot: 2 811 200 käyntiä
 - valtion retkeilyalueet: 319 600 käyntiä
 - historiakohteet: 837 400 käyntiä
 - luontokeskukset 1 130 900 käyntiä
 - muut suosittu kohteet: 647 500 käyntiä
- Käyntimäärä yhteensä 5 746 600.**

Palvelut

Luontokeskusten ja maastopalvelujen käyttäjien asiakastyytyväisyys oli 4,3 (asteikko 1–5).

Ylläpidimme v. 2016 mm. yli 6 000 km retkeilyreittejä ja luontopolkuja sekä lähes 3 000 taukopaikkaa. Taukopaikkojen karsinta suunnataan kohteisiin, joihin tehdään alle 3 % kaikista käynneistä.

Kansallispuistot, retkeilyalueet ja luontokeskukset houkuttelevat luontoelämyksiin kaikkialla Suomessa.

Kansallispuistomme kouvuttavat ihmisiä nauttimaan upeasta luonnostamme. Elämänlaatu paranee ja kansanterveys kohenee.

PENTTI HYTINEN,
PÄÄJOHTAJA, METSÄHALLITUS

METSÄHALLITUS on monipuolisen bitalouden edelläkävijä. Olemme valtion liikelaitos, jonka hallinnassa on kolmannes Suomen pinta-alasta. Hoidamme ja kehitämme vastuullisesti valtion omistamia maa- ja vesialueita siten, että ne hyödyttävät mahdollisimman hyvin koko yhteiskuntaa.

Metsähallitus-konserni

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

Metsähallituksen hallitus

Pääjohtaja
Konsernitoiminnot

**Metsähallitus
Metsätalous Oy**

Valtion monikäyttömetsien hoito,
puun myynti ja markkinointi

**Metsähallitus
Kiinteistökehitys**

Loma- ja liiketontit,
kaivannaiset ja hankekehitys

Luontopalvelut

Kansallispuistojen ja muiden
luonnonsuojelualueiden hoito
ja retkeilypalvelut, luonnon ja
kulttuuriperinnön suojelu

Eräpalvelut

Metsästys- ja kalastuspalvelujen
tuottaminen, erävalvonta

Siemen Forelia Oy

MH-Kivi Oy

Metsähallituksen Luontopalvelut

TERVEYTTÄ LUONNOSTA

- Luontoretkillä stressi vähenee, kunto kohenee ja mieliala nousee.
- Jo 15–20 minuutin luontoilu laskee verenpainetta
- Kansallispuistoissa kävellään vuosittain noin 34 milj. kilometriä eli 850 kierrosta maapallon ympäri.
- Helppokulkuiset reitit, hyvät opasteet ja verkkopalvelut ohjaavat kaikenikäiset luontoretkille.

TULOJA LUONNOSTA

- Jokainen veroeuro, jonka valtio sijoittaa kansallispuistojen palveluihin, palaa paikallistalouden hyödyksi noin 10-kertaisena.
- Kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kokonaistulo-vaikutus paikallistalouteen yli 190 milj. € vuodessa.
- Hyvien retkeilypalvelujen myötä Suomi-brändi vahvistuu, ja maahamme tulee lisää matkailijoita.

TULEVAISUUTTA LUONNOSTA

- Hyvät palvelumme lapsiperheille, oppimisympäristöt kouluille ja vapaaehtoistyön tarjonta kutsuvat uusia kävijöitä luontoon.
- Aktiivinen luonnonhoitotyö säilyttää luontomme rikkautta osana maapallon luonnon monimuotoisuutta.
- Luonnonnäköisyyden merkitys terveydenhoidossa kasvaa.

www.metsa.fi/luontopalvelut
– Tietoa Metsähallituksen Luontopalvelujen työstä

www.luontoon.fi – Luonnon liikkujan laaja palvelusivusto suojelu- ja retkeilyalueista

www.retkikartta.fi – Valtion maiden retkeilykohteet karttapalveluna, myös mobiiliversio

www.eraluvat.fi – Metsähallituksen Eräpalvelujen verkkosivusto, kalastus- ja metsästysluvat

Twitter: [@luontopalvelut](https://twitter.com/luontopalvelut)
Instagram: [@Luontoonfi](https://www.instagram.com/Luontoonfi)